

**Danmarks tredje rapport
i henhold til
den europæiske pagt om
regionale sprog eller mindretalssprog**

April 2010

Indledende del

Indledning

Danmark ratificerede den 8. september 2000 den europæiske pagt om regionale sprog eller mindretalssprog af 5. november 1992 (sprogpagten), som herefter trådte i kraft for Danmark den 1. januar 2001. I forbindelse med ratifikationen identificerede Danmark tysk som et mindretalssprog i pagtens forstand og afgav en erklæring om, at sprogpagten skal gælde for tysk for så vidt angår det tyske mindretal i Sønderjylland.

Den 3. december 2002 afgav Danmark sin første statsrapport i henhold til sprogpagten. Ekspertkomitéen afgav herefter den 21. november 2003 sin rapport om Danmarks opfyldelse af sine forpligtelser i henhold til sprogpagten, og Ministerkomitéen offentliggjorde den 19. maj 2004 sin resolution om Danmark.

Den 26. april 2006 afgav Danmark sin anden statsrapport i henhold til sprogpagten. Ekspertkomitéen afgav herefter den 28. marts 2007 sin rapport om Danmarks opfyldelse af sine forpligtelser i henhold til sprogpagten, og Ministerkomitéen offentliggjorde den 26. september 2007 sin resolution om Danmark.

Som led i sprogpagtens overvågningsmekanismer afgiver Danmark herved sin tredje statsrapport. Sprogpagtens overvågningsproces er efter dansk opfattelse et vigtigt instrument i en løbende dialog med Europarådet, og den danske regering ser med tilfredshed på herved at få lejlighed til at fortsætte det konstruktive samarbejde.

Rapporten er udarbejdet i overensstemmelse med de retningslinjer, som Europarådets Ministerkomité vedtog den 7. februar 2002 vedrørende udarbejdelse af rapporter i henhold til sprogpagten samt Ekspertkomitéens spørgsmål til Danmark i forbindelse med udarbejdelsen af Danmarks tredje statsrapport i henhold til sprogpagten. De enkelte bestemmelser i sprogpagten kommenteres således ikke, i det omfang Ekspertkomitéen i sine rapporter af 21. november 2003 og 28. marts 2007 har tilkendegivet, at Danmark overholder de pågældende bestemmelser, med mindre der er sket noget nyt på området.

Baggrundsoplysninger

1. Angiv venligst den nødvendige baggrundsinformation, herunder relevante oplysninger om den historiske udvikling i landet, en oversigt over den demografiske situation med henvisning til basale økonomiske data for regionerne samt information om landets konstitutionelle og administrative struktur.

Demografiske oplysninger – opdaterede tal

Danmarks befolkning er på 5,51 mio. indbyggere. 94,2 procent af befolkningen er danskere, og det altovervejende flertal har dansk som deres modersmål.

I 2008 var det danske bruttonationalprodukt 1.733,5 mia. danske kroner. Nettogælden over for udlandet var i 2008 på 153,0 mia. danske kroner eller 8,8 procent af bruttonationalproduktet. Inflationsraten var i 2008 på 3,6 procent. Indkomsten per indbygger var i 2008 i gennemsnit 321.342 danske kroner.

Indsamlingen af statistiske oplysninger om danske samfundsforhold varetages af Danmarks Statistik. Danmarks Statistik registrerer ikke oplysninger om andre mindretal end fremmede statsborgere og personer, der er født uden for Danmark. Eftersom tilhørsforholdet til det tyske mindretal i henhold til bl.a. Københavnerklæringen fra 1955 bygger på et frit individuelt valg, kan dette heller ikke registreres nogetsteds.

Der foreligger derfor ingen officielle opgørelser over størrelsen af det tyske mindretal i Danmark, men det tyske mindretal har selv oplyst, at det omfatter ca. 12.000 - 15.000 mennesker.

Mindretallet, som både behersker tysk og dansk, bor hovedsagelig i den sydlige og østlige del af Sønderjylland, hvor det udgør mellem 5 og 10 % af befolkningen i nogle af områdets kommuner. Desuden lever medlemmer af det tyske mindretal spredt over andre dele af Sønderjylland.

Da medlemmerne af det tyske mindretal næsten alle taler tysk, defineres medlemmerne af det tyske mindretal som "personer, der taler regionale sprog eller mindretalssprog".

Den historiske udvikling

Tilstedeværelsen af en tysksindet befolkningsdel i Sønderjylland skyldes en historisk udvikling, som har ført landsdelen under skiftevis dansk og tysk herredømme. Hertugdømmet Slesvig blev grundlagt i det 12. århundrede og hørte med en omskiftelig historie til Danmark indtil nederlaget til Prøjsen og Østrig i den dansk-tyske krig i 1864. Dette førte til, at Sønderjylland sammen med de tysksprogede, men danske hertugdømmer Holsten og Lauenburg siden blev indlemmet i Preussen. Efter Første Verdenskrigs afslutning bestemte Versailles-traktaten mellem de allierede sejrherre og Tyskland fra 1919, at der bl.a. skulle afholdes folkeafstemninger i det nordlige og centrale Slesvig. Folkeafstemningerne blev gennemført i hhv. februar og marts 1920. Resultatet betød, at Slesvig blev delt, og at Nordslesvig blev afstået fra Tyskland og således genforenet med Danmark i sommeren 1920. På denne baggrund opstod de nuværende nationale mindretal i det dansk-tyske grænseland: det danske mindretal i Tyskland og det tyske mindretal i Danmark. Den tyske befolkningsdel krævede efter 1920 en revision af grænsedragningen. Frem til 1933 krævede det tyske mindretal, at de dele af Nordslesvig, der ved folkeafstemningen i marts 1920 havde haft et tysk flertal, skulle genforenes med Tyskland. Efter nazisternes magtovertagelse i Tyskland i 1933 krævede det tyske mindretal, at hele Nordslesvig skulle tilbage til Tyskland. Efter Anden Verdenskrig afgav det nyorganiserede tyske mindretal en loyalitetserklæring

over for Danmark og anerkendte samtidig grænsen fra 1920. I 1955 blev den nuværende totale afspænding grundlagt med København/Bonn-erklæringerne. I disse parallelle og næsten enslydende erklæringer, som fortsat er gældende, fastslog den danske regering det tyske mindretals rettigheder i Danmark, mens den vesttyske regering fastslog det danske mindretals rettigheder i Forbundsrepublikken Tyskland.

Den konstitutionelle og administrative struktur

I Danmark er der tre administrative niveauer: Det statslige, det regionale og det kommunale niveau.

Som beskrevet i Danmarks anden statsrapport vedtog Folketinget i 2005 en reform af den offentlige sektor i Danmark (kommunalreformen). Siden kommunalreformens ikrafttræden 1. januar 2007 er der fem regioner og 98 kommuner. Kommuner og regioner er bundet af lov, og deres afgørelser kan indbringes for en statsligt myndighed eller er undergivet et statsligt tilsyn. Der henvises til det under punktet angivne i Danmarks anden statsrapport.

Alle danske myndigheder, herunder Folketinget, domstolene og de administrative myndigheder, er ved varetagelsen af deres funktioner forpligtede til at sikre opfyldelsen af de menneskerettighedsprincipper og -normer, der er indeholdt i grundloven.

Folketinget er underlagt den dømmende magts kontrol. Danske domstole har kompetence til at erklære en lov, som Folketinget har vedtaget, for grundlovsstridig.

Administrative myndigheder er underlagt domstolenes kontrol. Domstolene er ansvarlige for retsplejen. Domstolenes uafhængighed og uvildighed er sikret i grundloven, retsplejeloven og de af Danmark ratificerede menneskerettighedsinstrumenter, herunder navnlig artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og artikel 14 i FN-konventionen om borgerlige og politiske rettigheder.

Domstolene har kompetence til at prøve de administrative myndigheders afgørelser og bestemmelser. Prøvelsesrettens omfang afhænger af sagens art og af de for sagen relevante love og administrative bestemmelser.

Ombudsmanden er en uafhængig myndighed, der vælges af Folketinget med beføjelse til at undersøge alle forhold vedrørende statens civile og militære forvaltning og den kommunale forvaltning. Ombudsmanden kan optage en sag til undersøgelse enten på grundlag af en klage for eksempel indgivet af en borger, som er berørt af et bestemt forvaltningsanliggende, eller af egen drift. Ombudsmanden har ikke beføjelse til at tage stilling til en klage ved bindende afgørelse. De midler, ombudsmanden har til sin rådighed, er adgang til at tilbagesende sagen til den oprindelige myndighed, henstillinger og videregivelse af oplysninger om ulovlig virksomhed til rette myndighed. Det kan i den forbindelse nævnes, at ombudsmanden skal underrette Folketinget, hvis ombudsmandens

undersøgelse af en sag viser, at der i den offentlige forvaltning må antages at være begået fejl eller forsømmelser af større betydning.

Regionale sprog og mindretalssprog

2. Angiv venligst alle regionale sprog som defineret i sprogpagtens artikel 1, litra a, som findes inden for landets grænser. Angiv også, i hvilke dele af landet de personer, som taler det pågældende sprog, er bosiddende.

I forbindelse med ratifikationen identificerede Danmark som det eneste sprog tysk som et mindretalssprog i sprogpagtens forstand og afgav en erklæring om, at sprogpagten skal gælde for tysk for så vidt angår det tyske mindretal i Sønderjylland.

3. Angiv venligst antallet af personer, der taler hvert regional- eller minoritetssprog. Angiv hvilke kriterier landet har anvendt i forbindelse med fastlæggelsen af en definition af "regionale sprog- eller minoritetssprog".

Tysk

Efter den danske regerings opfattelse er det kendetegnende for et nationalt mindretal, at der er tale om en mindretalsbefolkningsgruppe, der i første række har historisk langvarig og fast tilknytning til vedkommende stat.

Den danske regering har på denne baggrund i forbindelse med ratifikationen afgivet en erklæring om, at sprogpagten skal gælde for tysk for så vidt angår det tyske mindretal i Sønderjylland.

Tysk tales af ca. 12.000 - 15.000 personer, der er medlemmer af det tyske mindretal i Sønderjylland. Der henvises i øvrigt til de demografiske oplysninger under besvarelsen af spørgsmål 1.

Færøsk og Grønlandsk

Angiv venligst, hvorvidt de grønlandske myndigheder yderligere har overvejet en eventuel udvidelse af pagtens anvendelsesområde til grønlandsk (Ekspertkomitéens spørgsmål punkt 24).

Der ønskes yderligere oplysninger om traditionel forekomst af grønlandsk og færøsk i Danmark, så det bliver muligt for Ekspertkomitéen at vurdere, om disse sprog skal anses for at høre under pagtens Afsnit II i Danmark (Ekspertkomitéens spørgsmål punkt 25).

De grønlandske og færøske myndigheder blev konsulteret i forbindelse med ratifikationen af sprogpagten og tilkendegav dengang, at de fandt, at grønlandsk og

færøsk nød tilstrækkelig beskyttelse under de respektive hjemmestyrelovgivninger. På denne baggrund ønskede de grønlandske og færøske myndigheder ikke, at grønlandsk og færøsk skulle være omfattet af sprogpagtens anvendelsesområde. Endvidere minder regeringen om, at Ekspertkomitéen tidligere har givet udtryk for, at den beskyttelse, grønlandsk og færøsk nyder under de respektive hjemmestyrelovgivninger er i overensstemmelse med den særlige beskyttelse, Sprogpagten sikrer.¹ Det kan tilføjes, at ifølge lov om Grønlands Selvstyre, der trådte i kraft den 21. juni 2009, er grønlandsk blevet officielt sprog i Grønland. Dansk kan fortsat anvendes i offentlige forhold.

Under henvisning til Ekspertkomitéens spørgsmål 25, skal regeringen henvise til, at Ekspertkomitéen i sin første rapport om Danmark tilkendegav, at den af den færøske repræsentation i Danmark havde fået oplyst, at der er ca. 12.000 færøsktalende personer i Danmark, og at den af den grønlandske repræsentation i Danmark havde fået oplyst, at der er ca. 10.000 grønlandsktalende personer i Danmark.

I forbindelse med udarbejdelsen af sin tredje statsrapport har regeringen udsendt høringer til repræsentationerne for henholdsvis Grønland og Færøerne med anmodning om bemærkninger til de af Ekspertkomitéen stillede spørgsmål vedrørende Grønland og Færøerne. Regeringen er af Repræsentationen for Færøerne oplyst om, at antallet af personer i Danmark, der taler færøsk, er ca. 17.000. I deres svar på ovennævnte høringer gav Grønland og Færøerne ikke udtryk for at have ændret holdning til spørgsmålet om, hvorvidt sprogpagten skulle finde anvendelse på grønlandsk og færøsk. Regeringen er ikke i besiddelse af yderligere oplysninger om den traditionelle forekomst af grønlandsk og færøsk i Danmark.

Roma

Under henvisning til oplysningerne om, at der i Danmark bor romaer, ønsker Ekspertkomitéen supplerende oplysninger om den traditionelle og fortsatte forekomst af romani i Danmark (Ekspertkomitéens spørgsmål punkt 29).

I Danmark indeholder Det Centrale Personregister oplysninger om alder, køn, ægtestand, statsborgerskab, fødested, nuværende bopæl og familiemæssige forhold. Endvidere indeholder registret løbende oplysninger om fødsler, dødsfald, flytning inden for landets grænser, indvandring og udvandring. Der findes således ikke oplysninger i Det Centrale Personregister, hvormed antallet af personer, der betegner sig som romaer, kan opgøres.

Regeringen har blandt andet på baggrund af Ekspertkomitéens og ministerkomitéens anbefalinger iværksat en indsamling af kilder vedrørende romaernes tilstedeværelse i Danmark, herunder tilstedeværelsen af roma sprog.

¹ Ref. MIN-LANG/PR (2006) 2, p. 5 ("The Committee of Experts finds that the protection enjoyed under the respective home rule regulations is in accordance with the special protection secured by the Charter")

Udenrigsministeriet, Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration og Indenrigs- og Sundhedsministeriet har således gennemgået en lang række kilder vedrørende romaernes tilstedeværelse i Danmark gennem tiden. Ministerierne har ved indsamlingen af kilder blandt andet anvendt en liste over sådanne kilder fremsendt af foreningen Romano.

Der blev ikke i det gennemgåede materiale fundet dokumentation for, at der er et historisk romamindretal til stede i Danmark. Der har således alene kunne findes beskrivelser af romaers tilstedeværelse i Danmark i afgrænsede perioder. De romaer, der i dag bor i Danmark, har således fortsat efter de foreliggende oplysninger ikke en historisk eller langvarende og sammenhængende tilknytning til Danmark, men udgøres dels af indvandrere, dels af flygtninge.

Udenrigsministeriet har endvidere forgæves forsøgt at tilvejebringe de ønskede yderligere oplysninger om roma sprogs historiske tilstedeværelse i Danmark blandt andet gennem kontakt til universiteter i Danmark, Sverige og Norge.

Ved brev af 11. marts 2010 er dette oplyst foreningen Romano. I brevet er endvidere oplyst, at såfremt foreningen Romano er interesseret i afholdelse af et møde, hvor foreningen Romano har mulighed for at fremlægge eventuelle nye oplysninger vedrørende dette spørgsmål, er de berørte ministerier indstillet på at indkalde til et sådant møde.

Som oplyst i den anden statsrapport ønsker regeringen at understrege, at alle personer, der er bosiddende i Danmark, har ret til at tale det sprog, de ønsker. Det forhold, at et sprog ikke er omfattet af sprogpagtens anvendelsesområde betyder således kun, at det pågældende sprog ikke er omfattet af de særlige foranstaltninger til sprogets fremme, der følger af Sprogpagten.

Endvidere gælder det, at alle befolkningsgrupper i Danmark, inklusive romaer, har mulighed for at etablere private skoler og daginstitutioner samt privat dagpleje med tilskud fra staten og kommuner, såfremt de fastsatte betingelser indeholdt i henholdsvis lov om friskoler og private grundskoler med videre og i lov om social service er opfyldt. Romaerne har ikke benyttet denne mulighed for at etablere private skoler. Regeringen er ikke bekendt med, hvorvidt romaer har benyttet sig af muligheden for at etablere private daginstitutioner eller privat dagpleje, da dette område hører under de enkelte kommuner.

Bornholmsk

Ekspertkomitéen havde fået oplysninger om et antal spørgsmål vedrørende den danske ø Bornholm, hvoriblandt var ønsket om at det sprog, der tales på Bornholm, bliver defineret som et særskilt sprog. Har de danske myndigheder arbejdet videre med dette emne? Der ønskes yderligere oplysninger om det sprog, der tales på Bornholm (Ekspertkomitéens spørgsmål punkt 6)

Regeringen har forelagt spørgsmålet om det bornholmske sprogs status for Dansk Sprognævn. Dansk Sprognævn har i den forbindelse indhentet en ekspertudtalelse

fra Afdeling for Dialektforskning, Nordisk Forskningsinstitut på Københavns Universitet.

Det fastslås i den pågældende udtalelse, at det bornholmske sprog generelt anses for en dialekt, ikke et minoritetssprog. Sprogforskerne i Danmark anser således ikke bornholmsk for at være et selvstændigt sprog, men en nordisk dialekt.

Det fremgår endvidere af udtalelsen, at man i Danmark regner de traditionelle dialekter i Skåne og på Bornholm for at være østdanske dialekter, og at man i Sverige regner dialekterne i Skåne, Halland og Blekinge for sydsvenske dialekter.

Det fremgår af udtalelsen, at begge parter for så vidt har ret, idet bornholmsk og skånsk hører til i et dialektkontinuum mellem danske og svenske dialekter. Skånsk og bornholmsk har træk fælles med svensk og træk fælles med dansk.

Der synes således ikke at være et træk, der kun er bornholmsk – og som eventuelt kunne begrunde, at bornholmsk var et selvstændigt sprog. Det er på den baggrund den danske regerings holdning, at bornholmsk ikke kan anses for et mindretalssprog, men at der er tale om en dialekt.

4. Angiv venligst de ikke-områderrelaterede sprog, som defineret i sprogpagtens artikel 1, litra c, der anvendes inden for landets territorium og fremkom med statistisk datamateriale vedrørende de personer, som taler sproget.

Der findes ikke sådanne sprog i Danmark.

5. Oplys venligst om nyere udtalelser vedrørende landets politik for så vidt angår beskyttelse af regional- eller mindretalssprog, hvor det kan supplere de ovenfor nævnte fire punkter.

Der ses ikke at være fremkommet sådanne udtalelser.

I. del

Lovgivning med videre med henblik på implementering af sprogpagten

1. Angiv venligst de vigtigste love eller bestemmelser, som anses for at være essentielle i forhold til implementeringen af sprogpagten. Fremsend venligst

- kopier af disse love/bestemmelser, på engelsk eller fransk, hvis de ikke er blevet fremsendt i forbindelse med den første og anden rapport,
- detaljer om og kopier af ny lovgivning eller politiske dokumenter af relevans for regionale sprog eller mindretalsprog,
- retsafgørelser eller anden lovmæssig eller administrativ udvikling på området.

Som nævnt i Danmarks første og anden statsrapport var der i Danmark allerede længe før Danmarks ratifikation af sprogpagten skabt løsninger for det tyske sprog, der lever op til sprogpagtens principper om beskyttelse af regionale sprog eller mindretalssprog. Gældende dansk lovgivning og administrativ praksis var og er således i overensstemmelse med pagtens principper, hvorfor Danmark ikke har foretaget lovændringer eller i øvrigt iværksat særlige foranstaltninger med henblik på at gennemføre disse.

Danmark fremkom i forbindelse med sin første og anden afrapportering med oplysninger om lovgivning, som er af særlig betydning for det tyske mindretal i Sønderjylland. Denne lovgivning er fortsat gældende bortset fra:

Lov nr. 400 af 1. juni 2005 om ændring af lov om social service og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Loven er erstattet af lovbekendtgørelse nr. 941 af 1. oktober 2009 om social service og lovbekendtgørelse nr. 1203 af 10. december 2009 om retssikkerhed og administration på det sociale område (med senere ændringer)

Lov nr. 1426 af 21. december 2005 om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v.. Loven er erstattet af lovbekendtgørelse nr. 705 af 3. juli 2009 om friskoler og private grundskoler m.v. (med senere ændringer)

Bekendtgørelse nr. 828 af 29. august 2005 om kommunernes tilskud til brug for dagtilbud for børn, forældres egenbetaling af fripladstilskud m.v.

Bekendtgørelse nr. 1439 af 15. december 2005 om lokal radio- og fjernsynsvirksomhed.

Siden Danmarks anden afrapportering er nedennævnte love og bekendtgørelser af betydning for mindretallet vedtaget/trådt i kraft. De pågældende retsforskrifter er vedlagt som bilag til rapporten (på dansk).

Lovbekendtgørelse nr. 705 af 3. juli 2009 om lov om friskoler og private grundskoler med videre.

Lovbekendtgørelse nr. 387 af 27. maj 2008 om lov om ligebehandlingsnævnet.

Bekendtgørelse nr. 207 af 8. marts 2007 om regioners samarbejde med tilgrænsende landes myndigheder og organisationer.

Bekendtgørelse nr. 881 af 17. september 2009 om lokalradiovirksomhed.

Bekendtgørelse nr. 1082 af 20. november 2009 om pasningsgaranti, kommunens tilskud til brug for dag-, fritids- og klubtilbud, forældrenes egenbetaling og indhentelse af børneattester m.v.

Der blev i forbindelse med Danmarks anden statsrapport redegjort for lovændringer i forbindelse med kommunalreformen. I det omfang der er sket ændringer på områderne fremgår det under de enkelte punkter straks nedenfor.

Harmonisering af reglerne for befordringstilskud for elever ved de frie grundskoler

Fra skoleåret 2006/2007 blev reglerne for befordringstilskud for elever, der vælger en anden skole end distriktsskolen harmoniseret. Det tyske mindretal gjorde i den forbindelse opmærksom på, at en sådan harmonisering ville få konsekvenser for det tyske mindretals skolesøgende elever, da de ofte bevæger sig over længere afstande for at komme i skole.

Fra regeringens side var der en erkendelse af, at det tyske mindretals familier ikke måtte blive pålagt uforholdsmæssige større udgifter end andre familier grundet den længere skolevej. Derfor blev der under finanslovsforhandlinger indgået aftale om, at der for de tyske mindretalsskoler indførtes et egentligt betalingsloft pr. barn pr. måned og pr. familie pr. måned.

Det tyske mindretal har efterfølgende udtrykt tilfreds med den indførte ordning.

Ændring af principperne for fordeling af driftstilskud til de enkelte frie grundskoler

Ved lov nr. 1426 af 21. december 2005 om ændring af lov om friskoler og private grundskoler indføres med virkning fra den 1. januar 2007 en ændring af principperne for fordeling af driftstilskud til de enkelte frie grundskoler. Det blev i forbindelse med ændringen af loven sikret, at det tyske mindretals skoler friholdes for forslaget for det tyske mindretal negative økonomiske konsekvenser.

I forbindelse med en senere forenkling af tilskudsbestemmelserne til landets private skoler indførtes en vedvarende kompensation til det tyske mindretals skoler på p.t. 2,6 mio. danske kroner årligt.

Organer og organisationer, som er etableret i landet med hjemmel i lov, og som fremmer beskyttelsen og udviklingen af regionale sprog og mindretalssprog

2. Oplys venligst om organer og organisationer, som er etableret i landet med hjemmel i lov, og som fremmer beskyttelsen og udviklingen af regionale sprog og mindretalssprog. Oplys venligst om navn og adresse på sådanne organisationer.

Som oplyst i Danmarks første og anden rapport findes der ingen organer og organisationer i Danmark nedsat med hjemmel i lov, der som sådan fremmer beskyttelsen og udviklingen af regionale sprog og mindretalssprog.

Følgende organisationer, som fremmer beskyttelsen og udviklingen af regionale sprog og mindretalssprog, kan dog nævnes:

- The European Bureau for Lesser Used Languages (EBLUL), som er en uafhængig, fælleseuropæisk organisation, der blev oprettet i 1982, og som tidligere blev støttet økonomisk af EU, har til formål at fremme adgangen til at benytte mindretalssprog i EU's medlemsstater. EBLUL samarbejder med en lang række europæiske mindretalsorganisationer, herunder Bund deutscher Nordschleswiger. I Danmark omfatter EBLUL kun det tyske mindretal i Sønderjylland. Gennem dette samarbejde yder EBLUL et bidrag til det tyske mindretal, herunder det tyske sprogs, fremme i Sønderjylland. Det tyske mindretal har oplyst, at organisationen er under nedlæggelse. Det tyske mindretal har endvidere oplyst, at det er uvist om den nationale komité i Danmark vil blive videreført.
- Verein für deutsche Kulturbeziehungen im Ausland (VDA) har til formål at sikre, at tysksprogede mindretal overalt i verden kan opretholde forbindelsen til Tyskland og til dets kultur og sprog. VDA yder bl.a. støtte til tyske medier uden for Tyskland og arrangerer foredrag og seminarer for medlemmerne af de tyske mindretal. I det tyske mindretal findes der en lokal-afdeling af VDA.

Følgende personer fra det tyske mindretal kan kontaktes vedrørende EBLUL og VDA:

EBLUL: Gösta Toft, Det tyske Generalsekretariat, Vestergade 30, 6200 Aabenraa, telefon: (0045) 74 62 38 33, mail: toft.sp@bdn.dk.

VDA: Leif Nielsen, Styrtom Bygade 51, Styrtom, 6200 Aabenraa, telefon (0045) 74 63 06 45

Foranstaltninger med henblik på implementering af Ministerkomitéens rekommandationer og udbredelse af kendskabet til sprogpagten

3. Oplys venligst, hvorvidt organer eller organisationer er blevet hørt i forbindelse med forberedelsen af denne rapport eller i forbindelse med implementeringen af Ministerkomitéens rekommandationer? I tilfælde af et bekræftende svar, oplys venligst hvilke.

Der er ved udarbejdelsen af rapporten indhentet bidrag fra en række ministerier og andre myndigheder, hvis ressortområde er omfattet af sprogpagtens bestemmelser. Det drejer sig om Beskæftigelsesministeriet, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Justitsministeriet, Kulturministeriet, Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, Socialministeriet, Transportministeriet, Undervisningsministeriet, Udenrigsministeriet, Økonomi- og Erhvervsministeriet, Region Syddanmark, Statsforvaltningen Syddanmark, Haderslev Kommune, Sønderborg Kommune, Tønder Kommune og Aabenraa Kommune. Endvidere er det tyske mindretal blevet hørt i forbindelse med udarbejdelsen.

Kontaktudvalget for Det Tyske Mindretal, som består af repræsentanter for alle de partier, der er repræsenteret i Folketinget samt det tyske mindretal har løbende spørgsmål om sprogpagten på dagsordenen for dets møder. Kontaktudvalget drøftede således resultatet af anden overvågningsperiode i forbindelse med møder i forlængelse af at Danmark afgav sin anden statsrapport. Sprogpagten bliver endvidere drøftet løbende på møderne i forbindelse med konkrete problemstillinger, senest ved kontaktudvalgsmødet i både april 2008 og april 2009, hvorpå anvendelsen af tysk i forbindelse med grundskole- og gymnasieuddannelserne blev drøftet.

I forbindelse med Kontaktudvalgsmødet i april 2008 var den tyske vice-indenrigsminister Christoph Bergner inviteret med henblik på at møde medlemmerne af Kontaktudvalget, samt at indgå i en dialog vedrørende det dansk-tyske samarbejde i forbindelse med nationale mindretal. Mødet foregik i en god tone, og mindretallet har udtrykt tilfredshed med, at det har kunnet lade sig gøre at samle repræsentanter for de to lande med henblik på en sådan drøftelse.

Herudover har emnet været drøftet i den særlige arbejdsgruppe, der, som tidligere oplyst i Danmarks statsrapporter, er nedsat. Arbejdsgruppen er et uformelt forum med deltagelse af en række ministerier samt det tyske mindretal, som er nedsat med henblik på jævnlige at drøfte og evaluere de forholdsregler, der tages i henhold til sprogpagtens kapitel III, herunder på det uddannelsesmæssige område. Arbejdsgruppen kan udover de nævnte emner tillige drøfte andre emner af interesse for det tyske mindretal, herunder blandt andet emner i relation til rammekonventionen. Det er således et forum med en bred basis og perspektiv, der har kompetence til at drøfte praktisk talt enhver sag vedrørende det tyske mindretal i Sønderjylland.

Der har således på møderne blandt andet været drøftet spørgsmålet om udbredelsen af kendskabet til sprogpagten på det kommunale og regionale niveau. Det senest afholdte møde i arbejdsgruppen er blevet afholdt i januar 2010, hvor man

tillige diskuterede en række spørgsmål om det tyske sprogs anvendelse på uddannelsesområdet og ved kontakten med offentlige myndigheder.

Udover møderne i de nævnte arbejdsgrupper er Indenrigs- og Sundhedsministeriet i dets virke som sekretariat for Kontaktudvalget for det tyske mindretal i løbende dialog med det tyske mindretals sekretariat i København, ligesom der løbende afholdes mødes med det tyske mindretals repræsentanter og i den forbindelse drøftes emner, som det tyske mindretal finder behov for, herunder spørgsmål i relation til sprogpagten.

4. Angiv venligst, hvilke forholdsregler der er taget i overensstemmelse med sprogpagtens artikel 6 med henblik på at udbrede kendskabet til de rettigheder og pligter, som afledes af sprogpagten.

På Indenrigs- og Sundhedsministeriets hjemmeside, www.ism.dk findes en selvstændig side, som er benævnt *nationale mindretal*. Ministeriet har endvidere løbende fokus på at opdatere ministeriets hjemmeside, når der foreligger nye oplysninger vedrørende sprogpagten.

Der er endvidere oprettet en nyhedsfunktion på www.ism.dk. Alle har således mulighed for at modtage information pr. e-post, når ministeriet ligger nyheder på hjemmesiden. Det er i den forbindelse også mulighed for at få oplyst, når ministeriet lægger ny information vedrørende mindretal og sprogpagten på ministeriets hjemmeside.

Dokumenterne på hjemmesiden er tilgængelige på henholdsvis dansk og engelsk. Det danske sprog beherskes til fulde af langt størstedelen af medlemmerne af det tyske mindretal.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet vil i forbindelse med ministerieomlægningen sikre, at oplysningerne bliver tilgængelige på det nye Indenrigs- og Sundhedsministeriums hjemmeside, når denne er etableret.

Ved anmodning sender Indenrigs- og Sundhedsministeriet kopier af Danmarks Statsrapporter, Ekspertkomitéens rapporter og ministerkomitéens resolution omkostningsfrit til modtager. Desuden kan rapporten fås på offentlige biblioteker.

På Udenrigsministeriets hjemmeside findes grundlæggende information om Europarådet, Rammekonventionen og Sprogpagten.

5. Det er underforstået, at alle detaljer vedrørende forholdsregler taget med henblik på implementering af Ministerkomitéens rekommandationer vil fremgå af selve rapporten. Nævn alligevel venligst disse forholdsregler for hver rekommandation.

Ministerkomitéen fremkom med følgende rekommandationer (RecChL (2007)6) i forbindelse med den anden monitoreringsproces vedrørende Danmark:

1. at tage skridt til en fuld gennemførelse af Danmarks forpligtelser, når det gælder radio og tv i tæt samarbejde med de tysktalende.
2. at træffe foranstaltninger til at øge bevidstheden om og forståelsen for tysk som et regionalt sprog eller mindretalssprog blandt den danske befolkning som helhed.
3. at afklare spørgsmålet om den traditionelle tilstedeværelse af sproget romani i Danmark

Ad 1

Den danske regering har siden 2005 ydet et tilskud på 250.000 kr. om året til det tyske mindretals avis Der Nordschleswiger til produktion og køb af sendetid til udsendelse af tysksprogede nyheder i den sønderjyske lokalradio Radio Mojn. Støtten blev oprindeligt givet som en forsøgsordning i 3 år. Siden 2008 er støtten opført på det årlige kulturelle tipsaktstykke.

Formålet med tilskuddet er at gøre det tyske mindretal i stand til at producere og få udsendt nyhedsudsendelser på tysk i Sønderjylland. Efter det oplyste af det tyske mindretal er ordningen en succes.

Det skal bemærkes, at det tyske mindretal efter loven om radio- og fjernsynsvirksomhed har mulighed for at få tilladelse til at drive egne lokale radio- og tv-stationer. Det tyske mindretal har over for Kulturministeriet tilkendegivet, at de ikke ønsker at få en egen radiostation, men er godt tilfredse med at få støtte til at sende nyhedsudsendelser på en dansk lokalradio.

Med henvisning til mediernes uafhængighed har man fra dansk side afvist at pålægge DR at sende radioudsendelser på tysk.

Man har ligeledes afvist at pålægge den regionale TV 2-virksomhed, TV Syd, at sende programmer på tysk. Det skal imidlertid pointeres, at der sidder en repræsentant for det tyske mindretal i TV Syds repræsentantskab, og at TV Syd som en naturlig del af dækningen af sit område behandler det tyske mindretals begivenheder.

Ad 2

Det er den danske regerings opfattelse, at der generelt er et godt kendskab til det tyske mindretal i Danmark samt tysk som mindretalssprog. Det gode kendskab skyldes blandt andet den historiske kontekst, beskrevet i indledningen, som mindretallet er en del af, og som fortsat optager store dele af den danske befolkning.

At der ligeledes er en fortsat fokus herpå fra regeringens side, afspejler sig blandt andet ved, at alle folkeskolens fag i 2009 - som nævnt under Del III, artikel 8 - har fået nye fælles mål, hvori blandt andet er sket en styrkelse af stofområderne omkring menneskerettigheder, globalisering, mindretal og set i relation til det tyske mindretal hele grænselandsspørgsmålet.

Det er således blevet obligatorisk, at der med udgangspunkt i grænselandet skal arbejdes med emner i relation til kultur, historie og sprog i historieundervisningen.

Af konkrete tiltag kan endvidere nævnes, at der i oktober 2008 i Folketinget afholdtes en konference vedrørende de på begge sider af den dansk tyske grænse bosiddende mindretals bidrag til samfundene som lokalitetsfaktor samt disse mindretals bidrag til udviklingen i samfundene.

Konferencen havde udover det danske og tyske mindretal deltagelse af en lang række danske og tyske politikere. Konferencen tog udgangspunkt i en kompetenceanalyse udarbejdet for Schleswig-Holsteins Landsdag af Institut for Mindretalsrettigheder ved det Europæiske Akademi i Bolzano (EURAC) i samarbejde med Institut for Regionaludvikling og Lokalmanagement (IRDELM) og det Europæiske Akademi samt det Europæiske Institut for Offentlig Administration (EIPA).

Der var på konferencen en god og nyttig dialog de forskellige parter imellem, og der blev blandt andet drøftet emner som mindretallets identitet, kompetencer og ressourcer, det grænseoverskridende samarbejde samt sprogudfordringer.

Ad 3

Som nævnt under punkt 3 i det indledende afsnit vedrørende romaer, har Udenrigsministeriet, Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration samt Indenrigs- og Sundhedsministeriet iværksat en undersøgelse af romaerne tilstedeværelse i Danmark.

Udenrigsministeriet har endvidere forgæves forsøgt at tilvejebringe de ønskede yderligere oplysninger om roma sprogs historiske tilstedeværelse i Danmark blandt andet gennem kontakt til universiteter i Danmark, Sverige og Norge.

Der henvises endvidere til besvarelsen vedrørende romaer under punkt 3 i afsnittet om regionale sprog og mindretalssprog (side 6-7).

6. Angiv, hvilke skridt Danmark har taget med henblik på at informere følgende om rekommandationerne

- **alle styringsniveauer i landet (national, føderal, lokal and regionale myndigheder og administrationer)**
- **domstole**
- **organer og foreninger etableret med hjemmel i lov**

Spørgsmål 6 besvares sammen med spørgsmål 7

7. Forklar venligst, hvordan landet har involveret de ovennævnte i forbindelse med implementeringen af rekommandationerne.

De relevante nationale myndigheder blev informeret om rekommandationerne umiddelbart efter at disse blev modtaget fra Ministerkomitéen og Ekspertkomitéen.

I juni 2006 fremsendte den daværende Indenrigs- og Sundhedsminister et brev til sammenlægningsudvalgene i kommunerne i det tidligere Sønderjyllands amt. I brevet opfordrer regeringen til, at der i forbindelse med drøftelserne om kommunernes borgerbetjening vurderes, hvorledes der kan iværksættes tiltag, som kan imødekomme behovet for tysktalende borgerbetjening for eksempel i form af oplysninger om, hvilke medarbejdere ved frontbetjeningen som taler tysk samt mulighederne i forbindelse med kommunernes hjemmesider.

På foranledning af det tyske mindretal rettede den danske indenrigs- og socialminister ved brev af 25. november 2009 henvendelse til samtlige kommunalbestyrelser i det tidligere Sønderjyllands Amt samt Region Syddanmark.

I brevet gøres opmærksom på de særlige forhold, som offentlige myndigheder skal være opmærksomme på i forbindelse med behandlingen af sager, som berører det tyske mindretal, herunder sprogpagten. Der gøres ligeledes i brevet opmærksom på de statsrapporter, som Danmark har udarbejdet og forventer at udarbejde i henhold til sprogpagten og deres betydning for forståelsen af sprogpagten og dens anvendelsesområde.

Herudover kan det nævnes, at sprogpagten, Danmarks første og anden rapport, Ekspertkomitéens rapporter og Ministerkomitéens udtalelser er tilgængelige på Indenrigs- og Sundhedsministeriets hjemmeside, hvorved bl.a. domstolene er blevet orienteret om rekommandationerne.

II. del

Danmarks anvendelse af sprogpagtens artikel 7

1. Angiv venligst, hvilke forholdsregler landet har taget med henblik på anvendelsen af sprogpagtens artikel 7 på de regionale sprog og mindretalssprog, som der er henvist til i afsnit 1 og 3 i del I ovenfor. Specificer, hvilke myndigheder, der er ansvarlige.

2. Hvis det er hensigtsmæssigt, oplys da om andre forventede forholdsregler i landet.

Generelle midler til fjernelse af sondringer og fremme af en fælles forståelse mellem alle sproggrupper i Danmark

Lov om etnisk ligebehandling (lov nr. 374 af 28. maj 2003), der blev vedtaget af Folketinget i 2003, og som bl.a. har til formål at gennemføre dele af EU-direktivet om etnisk ligebehandling, indeholder forbud mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse og forbud mod repressalier som følge af klage mv. over forskelsbehandling. I den forbindelse noterer regeringen sig med tilfredshed den Rådgivende Komité's positive omtale af lov om etnisk ligebehandling i Komitéens anden rapport om Danmark.

Beskyttelsen mod forskelsbehandling omfatter enhver, der forskelsbehandles på grund af race eller etnisk oprindelse, uanset om den pågældende person tilhører et nationalt mindretal.

Forbuddet gælder for al offentlig og privat virksomhed, for så vidt angår social beskyttelse, herunder social sikring og sundhedspleje, sociale goder, uddannelse samt adgang til og levering af varer og tjenesteydelser, herunder bolig. Forbuddet gælder endvidere for medlemskab og deltagelse i visse organisationer. Loven indeholder endvidere bestemmelser om delt bevisbyrde i sager om forskelsbehandling og om adgang til godtgørelse for ikke-økonomisk skade, der supplerer den almindelige adgang i dansk ret til erstatning for et økonomisk tab.

Som følge af lov om ligebehandlingsnævnet (lov nr. 387 af 27. maj 2008), § 14, blev Ligebehandlingsnævnet etableret med virkning fra 1. januar 2009. Som følge af denne lovs § 16, blev ovennævnte lov nr. 374 af 28. maj 2003 om etnisk ligebehandling ændret, så § 10, stk. 2-4, ophævedes, og i stedet indsattes:

»Stk. 2. Klager over overtrædelse af forbuddet mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse, jf. § 3, og klager over overtrædelse af forbuddet mod repressalier, jf. § 8, behandles af Ligebehandlingsnævnet.«

Regeringen bemærker, at Institut for Menneskerettigheder på sin hjemmeside har en temasektion om diskrimination og her henviser til Ligebehandlingsnævnet som et samlet nævn for behandling af klager over forskelsbehandling, som er dækket af lovgivningen, der kan behandle klager over forskelsbehandling pga. køn, alder, religion eller tro, race eller etnisk oprindelse, handicap eller seksuel orientering.

Ligebehandlingsnævnet, som blev nedsat pr. 1. januar 2009, er et fælles administrativt klagenævn, hvor borgere kan henvende sig, hvis de mener, at de er blevet forskelsbehandlet.

Ligebehandlingsnævnet behandler klager over forskelsbehandling både uden for arbejdsmarkedet og på arbejdsmarkedet, på de områder, hvor der i dag gælder et forbud mod forskelsbehandling. Det gælder forskelsbehandling på grund af køn, race og etnisk oprindelse både på og uden for arbejdsmarkedet, og forskelsbehandling på grund af religion, tro, alder, handicap, seksuel orientering, politisk anskuelse, social eller national oprindelse på arbejdsmarkedet. Ligebehandlingsnævnet kan tilkende godtgørelse og underkende afskedigelse i det omfang det følger af den lovgivning, som Ligebehandlingsnævnet kan træffe afgørelse om.

Sager om forskelsbehandling på arbejdsmarkedet kan dog kun blive behandlet af nævnet, hvis fagforeningen ikke vil føre sagen i det fagretlige system.

Klagerne behandles på skriftligt grundlag, hvilket blandt andet indebærer, at Ligebehandlingsnævnet ikke vil kunne foranstalte bevisførelse i form af parts- og vidneforklaringer. Nævnets sekretariat kan afvise klager, der ikke skønnes egnet til behandling ved nævnet. Hvis behandlingen af en sag forudsætter en egentlig bevisførelse, vil klagen skulle afvises. Ligebehandlingsnævnet må også i øvrigt afvise sager, som skønnes mere egnede til behandling ved domstolene.

Ligebehandlingsnævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrative myndighed.

Når nævnet har truffet afgørelse i en klagesag, kan parterne i sagen indbringe sagen for domstolen. Hvis nævnets afgørelser og forlig, som er indgået for nævnet, ikke efterleves, skal nævnet på klagerens anmodning på dennes vegne indbringe sagen for domstolene.

Det er gratis at indbringe en klage for Ligebehandlingsnævnet. Det er også gratis for klageren, når nævnet på vegne af klageren indbringer sagen for domstolene.

Generelle foranstaltninger for så vidt angår det tyske mindretal i Sønderjylland

Kontaktudvalget for det tyske mindretal:

Med henblik på den fortsatte varetagelse af det tyske mindretals interesser over for Folketinget og den danske regering nedsattes som nævnt i Danmarks tidligere rapporter i 1965 Kontaktudvalget for det Tyske Mindretal, hvor repræsentanter for det tyske mindretal sammen med regeringen og medlemmer af de i Folketinget

repræsenterede partier forhandler indenrigspolitiske anliggender af interesse for mindretallet. Udvalget blev nedsat som erstatning for, at det tyske mindretal ikke længere var repræsenteret i Folketinget, og har siden oprettelsen vist sin store betydning som et praktisk instrument til løsning af mindretallets problemer.

Der afholdes almindeligvis ét årligt møde i kontaktudvalget. Dagsordenen fastsættes i samarbejde med det tyske mindretal.

Det seneste møde i kontaktudvalget blev afholdt den 20. april 2009, hvorpå blandt andet anvendelsesområdet for sprogpagten og rammekonventionen blev diskuteret.

Det tyske mindretals sekretariat i København:

Som ligeledes nævnt i Danmarks tidligere rapporter blev der i 1983 oprettet et særligt sekretariat for det tyske mindretal med kontor i København. Sekretariatets drift finansieres med tilskud fra den danske regering, men det er ikke underlagt noget ministerium. Sekretariatets leder udpeges af det tyske mindretal.

Der foregår en løbende og udbytterig kontakt mellem sekretariatslederen og ministerierne vedrørende konkrete sager, og det tyske mindretal har udtrykt stor tilfredshed med dette samarbejde.

Den særlige arbejdsgruppe:

Den særlige arbejdsgruppe er et uformelt forum, som er blevet nedsat med henblik på jævnligt at drøfte og evaluere de forholdsregler, der tages i henhold til sprogpagtens kapitel III, herunder på det uddannelsesmæssige område, samt i henhold til bestemmelserne i rammekonventionen. Det er således et forum med en bred basis og perspektiv, der har kompetence til at drøfte praktisk talt enhver sag vedrørende det tyske mindretal i Sønderjylland

Det seneste møde blev afholdt den 28. januar 2010, og her blev særligt spørgsmålet om anvendelsen af tysk i kommunerne i Sønderjylland samt de tyske børnehaver og skoler drøftet.

Særordninger for det tyske mindretal i forbindelse med kommunalreformen.

I Danmarks anden rapport er redegjort for en række særordninger, som det tyske mindretal fik i forbindelse med kommunalreformen, som trådte i kraft i 2007.

Nedenfor er udviklingen på de enkelte områder gennemgået. Der henvises til Danmarks anden rapport for så vidt angår baggrunden for ordningerne.

Politisk repræsentation på kommunalt niveau:

De nærmere regler vedrørende politisk repræsentation på kommunalt niveau er ikke ændret siden vedtagelsen, hvorfor der henvises til Danmarks anden rapport for en gennemgang af disse.

De særlige regler fandt første gang anvendelse i forbindelse med kommunalvalget den 15. november 2005. Det tyske mindretals parti opnåede ved valget et mandat i Sønderborg Kommunalbestyrelse, et mandat i Tønder Kommunalbestyrelse, to mandater i Aabenraa Kommunalbestyrelse samt en tilforordnet i Haderslev Kommunalbestyrelse.

Ved det seneste kommunalvalg i november 2009 fik det tyske mindretals parti to mandater i kommunalbestyrelsen i henholdsvis Aabenraa og Tønder og et mandat i Haderslev såvel som Sønderborg. Mindretallet øgede således deres samlede mandattal ved kommunalvalget i 2009 og fik egentlig medlemskab i alle fire kommunalbestyrelser. Mindretallet har udtrykt stor tilfredshed med ordningen, og med det opnåede resultat ved kommunalvalget i 2009.

Politisk repræsentation på det regionale niveau:

Der henvises til det besvarede vedrørende regionerne i forbindelse med artikel 7.

Sikring af det tyske mindretals økonomiske tilskud:

Vedrørende tilskud til det tyske mindretals institutioner, kan det som supplement til det i Danmarks anden statsrapport anførte oplyses, at der i forbindelse med kommunalreformen blev lavet en særregel for tilskud til de af mindretallets selvejende daginstitutioner, der vælger at omdanne sig til privatinstitutioner. Reglen skal sikre mindretallets daginstitutioner kompensation for et eventuelt reduceret tilskud, som konsekvens af institutionens beslutning om at omdanne sig til privatinstitution.

Baggrunden var en bekymring for, at kommunalreformen kunne få negative konsekvenser for mindretallets daginstitutioner, hvis kommunerne i forbindelse med en sammenlægning valgte at ændre på deres dagtilbudsstruktur, med en eventuel opsigelse af driftsaftalerne med institutionerne til følge. Mindretallet ville i disse tilfælde kunne omdanne sig til privatinstitution, men med en samtidig risiko for at få et mindre tilskud end det eksisterende tilskud som selvejende daginstitution. Den risiko kunne opstå på grund af reglerne for tilskud til privatinstitutioner, der fastsætter et gennemsnitstilskud og fordi institutionerne typisk er små og forholdsvis urentable.

Særreglen er fastsat i dagtilbudsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 1082 af 20. november 2009) og fastlægger følgende:

Omlægges en selvejende daginstitution oprettet af det tyske mindretal til en privatinstitution efter dagtilbudslovens § 19, stk. 4, og er der ikke længere selvejende daginstitutioner for det tyske mindretal i kommunen, skal driftstilskuddet pr. barn til privatinstitutionen ydes på grundlag af det senest kendte regnskabsår for kommunens selvejende daginstitutioner for det tyske mindretal til samme aldersgruppe.

I 2005, før kommunalreformen, havde det tyske mindretal i alt 22 daginstitutioner fordelt på følgende etableringsformer: 17 selvejende daginstitutioner, 4 puljeordninger, og 1 privatinstitution.

I 2009 har det tyske mindretal i alt 21 daginstitutioner fordelt på følgende etableringsformer: 16 selvejende daginstitutioner, 4 puljeordninger og 1 privatinstitution.

Med henblik på at lette læsningen af rapporten, er nedenfor gengivet Ekspertkomitéens særskilte spørgsmål til Danmarks anvendelse af sprogpagtens artikel 7, hvor sådanne fremgår af Ekspertkomitéens rapport.

Ekspertkomitéen har modtaget oplysninger om, at Indenrigs- og sundhedsministeren i juni 2006 sendte skrivelser til de fire udvalg, der var ansvarlige for at etablere de nye kommuner i Sønderjylland og til Region Sønderjylland, hvori ministeren opfordrede dem til at indføre bestemmelser om anvendelse af tysk i forbindelse med kommunalreformen og i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser. Beskriv venligst resultatet af disse foranstaltninger til at fremme tysk i offentlige sammenhæng (Ekspertkomitéens spørgsmål punkt 37)

Kommunale niveau

Haderslev Kommune, Sønderborg Kommune, Tønder Kommune og Aabenraa Kommune har alle oplyst, at der i tilfælde, hvor der opstår behov herfor, tilkaldes tyskkyndigt personale eller indkaldes tolkebistand.

Haderslev, Sønderborg og Aabenraa Kommuner har alle hjemmesider, hvor der let kan findes en række informationer på tysk vedrørende en lang række forhold.

Aabenraa Kommune har endvidere oplyst, at kommunen fra 2008 har iværksat intern tyskundervisning af kommunens medarbejdere med henblik på at forbedre muligheden for at bistå tysktalende henvendelser endnu bedre. Kommunen forestår endvidere borgerlige viselser på tysk, såfremt der er et ønske herom.

Regionalt niveau

Af bemærkningerne til § 11, stk. 3, i lov om erhvervsfremme fremgår, at hvis der oprettes mere end ét vækstforum i Region Syddanmark, vil økonomi- og erhvervsministeren fastsætte bestemmelser om, at det tyske mindretal i Sønderjylland skal repræsenteres med et medlem i det vækstforum, der ligger nærmest grænsen til Tyskland. Hvis der kun oprettes ét vækstforum i Region Syddanmark, får mindretallet en observatørpost heri. Region Syddanmark påtænker at oprette ét vækstforum fra 2010.

Region Syddanmark deltager som partner i aftalen om Region Sønderjylland-Schleswig sammen med tre regionale tyske myndigheder og de fire sønderjyske kommuner.

Herudover har Region Syddanmark med delstatsregeringen for Schleswig-Holstein indgået en fælles erklæring om regionalt samarbejde, partnerskabsaftalen, som er en fornyelse af en tidligere partnerskabsaftale mellem Sønderjyllands Amt og delstatsregeringen for Schleswig-Holstein.

I relation til aftalen om Region Sønderjylland-Schleswig er der nedsat en regionalforsamling.

Region Syddanmark finansierer størstedelen af den danske halvdel af organisationens driftsudgifter.

Partnerskabsaftalen mellem Region Syddanmark og delstatsregeringen for Schleswig-Holstein nedsætter ikke fælles dansk-tyske organer. Møderne mellem aftalens to parter har ad-hoc deltagelse.

Til den regionalforsamling, der er nedsat i relation til aftalen om Region Sønderjylland-Schleswig, udpeger det tyske mindretal ét af 11 danske medlemmer. Det bemærkes desuden, at de sønderjyske kommuner for tiden har udpeget en politisk repræsentant, som er valgt af Slesvigsk Parti.

Det tyske mindretal har oplyst, at mindretallet i dag er repræsenteret i følgende regionale fora:

- Vækstforum for Syddanmark
- Interreg-Udvalg
- Region Sønderjylland-Schleswig
- Dialogforum Norden
- TV-Syd Repræsentanskab
- Dialogforum DR Syd

Det tyske mindretal har udtrykt tilfredshed med ordningen.

Statsforvaltningen Syddanmark

Statsforvaltningen Syddanmark har oplyst, at statsforvaltningens samarbejde med og kommunikation med det tyske mindretal hviler på sædvane, men også på en forståelse for mindretallets interesse i at bevare deres modersmål, tysk. Sprogpagten intentioner og formål opleves således som en integreret del af statsforvaltningens virke.

Der føres ikke statistik over, hvor mange henvendelser til statsforvaltningen, der stammer fra det tyske mindretal. Der er dog ikke tale om daglige henvendelser.

Statsforvaltningen er ved ansættelser af medarbejdere med direkte borgerbetjening opmærksom på, at de kan tale tysk. I det nyoprettede infocenter blev der ved ansættelserne lagt særlig vægt på, at samtlige medarbejdere kunne tale tysk. Alle henvendelser, som infocenter og familieret får på tysk, besvares således også på tysk.

Herudover kan en større del af de øvrige ansatte tale og skrive tysk. Det giver mulighed for at afholde møder, hvor der tales tysk, ligesom det giver mulighed for at oversætte nødvendige dokumenter. Der er dog ikke udarbejdet skriftlige normerende retningslinjer for håndteringen af henvendelser fra eller til medlemmer af det tyske mindretal.

I familieretsafdelingen, der behandler sager om separation og skilsmisse, børnebidrag med videre, oversættes afgørelser som hovedregel ikke til tysk.

I det sociale nævn, der behandler klager over kommunernes og enkelte af regionernes afgørelser om rettigheder og pligter efter den sociale lovgivning, oversætter man som udgangspunkt ej heller ikke afgørelser til tysk. Afgørelser til tysksprogede i det sociale nævn ledsages i stedet af følgende passus:

"Für eine eventuelle Übersetzung des Briefes, wenden Sie sich bitte schriftlich oder mündlich an die Statsverwaltung, siehe Telefonnummer und Adresse rechten Seite".

Hvis statsforvaltningen modtager en anmodning fra et medlem af det tyske mindretal om en oversættelse af en afgørelses ordlyd, vil statsforvaltningen dog kunne tilbyde dette. En sådan anmodning har endnu ikke foreligget.

Alle mundtlige forhandlinger mellem parter kan således foregå på tysk, uanset de indkaldte parter også taler og forstår dansk. I praksis sker der tit det pragmatiske, at der er enighed om, at statsforvaltningens medarbejder taler dansk til medlemmet af det tyske mindretal, der svarer på tysk.

Statsforvaltningernes hjemmeside

Statsforvaltningerne i Danmark har en fælles hjemmeside; www.statsforvaltning.dk, på internettet. Fra hovedsiden er det muligt at klikke sig ind på den enkelte statsforvaltnings egen hjemmeside.

På forsiden af den fælles hjemmeside er placeret et lille flag, der giver mulighed for at vælge en engelsk oversættelse af forsiden for de centralt placerede undersider, der kan vælges fra forsiden.

Der er dog ikke mulighed for en tilsvarende oversættelse af undersiderne tilknyttet de enkelte statsforvaltninger.

Hjemmesiden giver for tiden ikke mulighed for en tysk oversættelse, men Statsforvaltningen Syddanmark arbejder på, at det snarest bliver muligt at vælge tysk oversættelse af statsforvaltningens egen hjemmeside.

Det er Statsforvaltningen Syddanmarks opfattelse, at der eksisterer en god kontakt og et godt samarbejde mellem det tyske mindretal og statsforvaltningen ved løsningen af de opgaver, der påhviler statsforvaltningen.

Hvilke foranstaltninger er der iværksat for at fremme bevidstheden om og forståelsen for tysk som et mindretalssprog i Danmark i den danske offentlighed generelt? (Ekspertkomitéens spørgsmål punkt 44).

Der henvises til besvarelsen vedrørende ministerkomitéens anden rekommandation (side 14-15) og besvarelsen af punkt 4 i del I (side 13).

Beskriv venligst, hvordan de danske myndigheder opfordrer massemedierne til at forfølge målsætningen om at fremme respekt, forståelse og tolerance i relation til regionale sprog eller minoritetssprog (Ekspertkomitéens spørgsmål punkt 45).

Der er i Danmark en fri presse, som uafhængigt kan informere om, hvad der sker i samfundet.

Hovedformålene for mediepolitikken er dels, at opretholde og styrke den demokratiske debat i samfundet, dels at varetage traditionelle kulturelle og folkeoplysende hensyn. En af forudsætningerne for opfyldelsen af disse to hovedmål er, at armslængdeprincippet er intakt. Heraf følger blandt andet, at regeringen ikke bestemmer – eller ønsker at bestemme - hvad pressen informerer om eller i øvrigt sætte grænser for den frie presse i Danmark.

Den kan i den forbindelse oplyses, at der blev uddelt 37,9 mio. danske kroner til aviser i grænseområdet (Flensborg Avis og Der Nordschleswiger), hvoraf 15,9 mio. danske kroner stammede fra den tyske stat. I den samlede støtte til disse aviser i grænselandet skal tillægges 3,2 mio. danske kroner kr. fra distributionsstøtteordningens Dagbladspulje.

Ekspertkomitéen modtog oplysninger, der antyder, at blandt de sprog, som komitéen forholdt sig til, er personer, der taler grønlandsk og romani, udsat for negative fordomme og en vis grad af stigmatisering. Hvilke specifikke foranstaltninger er der truffet for at løse dette problem? (Ekspertkomitéens spørgsmål punkt 46).

Regeringen udgav i 2003 en hvidbog om socialt udsatte grønlændere i Danmark. Som opfølgning på hvidbogen, blev der i forbindelse med satspuljeaftalen for 2004 afsat 20 mio. kr. over 4 år til initiativer målrettet udsatte grønlændere.

Ifølge satspuljeaftalen skulle der særligt fokuseres på følgende områder:

- At øge informationen og supervision rettet mod personale som arbejder med målgruppen

- At fokus i langt højere grad end hidtil rettes mod udslusningsmuligheder, som tilgodeser målgruppens særlige behov. Dette var særligt tænkt i forbindelse med endt misbrugsbehandling eller projektophør.
- At de kommuner og amter, hvor der er mange grønlandske borgere, fik mere og kvalificeret konsulentbistand fra en person med dybere kendskab til grønlandske forhold end den, der var til stede.
- At der tilbydes sprogundervisning i dansk på det niveau og i den kontekst, hvor målgruppen på bedste vis kan profitere af tilbuddet.
- At synliggøre og øge mulighederne for tolkebistand for grønlændere, som på grund af sprogvanskeligheder ikke er opmærksomme på eksempelvis de sociale ydelser og hjælpeforanstaltninger, som de har krav på.
- At socialt belastede grønlændere i langt højere grad end tidligere medtænkes, når bofællesskaber og opgangsfællesskaber oprettes.

De afsatte midler blev udmøntet i form af en ansøgningspulje, der kunne finansiere aktiviteter inden for de følgende tre udmeldte områder:

- 1) Afhjælpning af hjemløshed, udslusningsmuligheder, specielt i forbindelse med endt misbrugsbehandling eller projektophør.
- 2) Tolkebistand. De grønlandske huse kan søge støtte til dækning af evt. udgifter til tolkebistand til private og selvejende institutioner (for eksempel krisecentre, private herberger, misbrugsbehandlingssteder mv.) i forbindelse med institutionernes arbejde med socialt udsatte grønlændere.
- 3) Konsulentbistand til kommuner og amter med mange socialt udsatte grønlandske borgere og supervision af medarbejdere i kommuner, de grønlandske huse, sociale viceværter m.fl.

Herudover er en del af puljens midler udmeldt gennem to andre udbud. Det drejer sig henholdsvis om:

- 4) Et udbud vedrørende vidensformidling og udvikling af indsatsen omkring socialt udsatte grønlændere.
- 5) Et udbud vedrørende danskundervisning for socialt udsatte grønlændere.

Der er i efterfølgende satspuljeaftaler (2007-2010) blevet afsat i alt 24 mio. kr. til bl.a. et døgnværested for udsatte grønlændere, forsøg med faste kontaktpersoner og forebyggende indsatser over for gruppen.

Danmark forventer i starten af 2010 at offentliggøre en opdatering af regeringens handlingsplan til fremme af ligebehandling og racisme fra 2003. Handlingsplanen er en flerstrengt, koordineret og målrettet indsats, som omfatter både igangværende og nye initiativer for at bekæmpe forskelsbehandling på grund af race eller etnisk

oprindelse, fremme mangfoldighed og lige muligheder samt bevare Danmark som et åbent samfund med respekt for den enkelte og plads til forskelighed.

Del III

For hvert regionalt sprog eller minoritetssprog udpeget i forbindelse med ratifikationen i medfør af sprogpagtens artikel 2, nr. 2, bedes venligst angivet på hvilken måde de pågældende bestemmelser er blevet implementeret.

Med henblik på at lette læsningen af rapporten, er nedenfor gengivet Ekspertkomitéens særskilte spørgsmål til Danmarks anvendelse af sprogpagtens artikel 8-14, hvor sådanne fremgår af Ekspertkomitéens rapport.

I overensstemmelse med pagtens artikel 3, stk. 1, har Danmark udpeget tysk som et mindretals-sprog, på hvilket de i henhold til artikel 2, stk. 2, i pagten udpegede bestemmelser finder anvendelse efter pagtens ikrafttrædelse i Danmark.

Artikel 8 – Uddannelse

Danmark har udpeget følgende bestemmelser på uddannelsesområdet til at gælde for tysk som mindretalssprog:

1. På uddannelsesområdet forpligter parterne sig til, inden for det område, hvor sådanne sprog bruges, under hensyntagen til hvert af disse sprogs situation og uden at medføre nogen begrænsning i undervisningen i statens officielle sprog;

a iii) at gennemføre en af de under i og ii ovenfor anførte foranstaltninger [tilbud om førskoleundervisning på det relevante regionale sprog eller mindretalssprog] i det mindste for de elever, hvis familier anmoder derom, og hvor antallet af elever anses for at være tilstrækkelig stort;

b iv) at gennemføre en af de under i til iii ovenfor anførte foranstaltninger [tilbud om grundskoleundervisning på eller i det relevante regionale sprog eller mindretalssprog] i det mindste for de elever, hvis familier anmoder derom, og hvor antallet af elever anses for at være tilstrækkelig stort;

c iii/iv) inden for rammerne af undervisningen på afsluttende grundskole- og gymnasieniveau at sørge for undervisning i de relevante regionale sprog eller mindretalssprog som en integreret del af læseplanen; eller at gennemføre en af de under i til iii ovenfor anførte foranstaltninger [tilbud om undervisning på afsluttende grundskole- og gymnasieniveau på eller i det relevante regionale sprog eller mindretalssprog] i det mindste for de elever, som selv eller i givet fald hvis familier anmoder derom, og hvor antallet af elever anses for at være tilstrækkelig stort;

d iii) inden for rammerne af de tekniske uddannelser og erhvervsuddannelserne at sørge for, at der undervises i de relevante regionale sprog eller mindretalssprog som en integreret del af studieplanen;

e ii) at tilvejebringe faciliteter, der gør det muligt at studere disse sprog som fag, der udbydes inden for rammerne af universitetsuddannelser og andre videregående uddannelser;

f ii) at udbyde sådanne sprog som fag inden for rammerne af voksen- og efteruddannelser;

g) at træffe foranstaltninger med henblik på at sikre, at der undervises i den historie og kultur, som afspejles i det regionale sprog eller mindretalssproget;

h) at tilvejebringe den grund- og videreuddannelse af lærere, som er nødvendig for at kunne gennemføre de af stykkerne a til g, som parten har godkendt;

i) at oprette et eller flere kontrolorganer med ansvar for dels at overvåge de trufne foranstaltninger og fremskridt med hensyn til at etablere eller udvikle undervisning i regionale sprog eller mindretalssprog, dels at udfærdige periodiske indberetninger om deres resultater, som skal offentliggøres.

2. Med hensyn til uddannelse og med hensyn til andre områder end dem, hvor de regionale sprog eller mindretalssprogene traditionelt bruges, forpligter parterne sig til, såfremt antallet af brugere af et regionalt sprog eller mindretalssprog berettiger dertil, at tillade fremme eller tilbyde undervisning på eller i det regionale sprog eller mindretalssproget på alle passende uddannelsestrin.

Følgende skal bemærkes vedrørende Danmarks opfyldelse af de enkelte bestemmelser i artikel 8

a iii) Ekspertkomitéen har tilkendegivet, at denne forpligtelse anses for opfyldt

b iv) Ekspertkomitéen har tilkendegivet, at denne forpligtelse anses for opfyldt.

c iii/iv) Ekspertkomitéen har tilkendegivet, at denne forpligtelse anses for opfyldt.

d iii) Ekspertkomitéen har tilkendegivet, at denne forpligtelse anses for opfyldt.

e ii) Ekspertkomitéen har tilkendegivet, at denne forpligtelse anses for opfyldt.

f ii) Ekspertkomitéen har tilkendegivet, at denne forpligtelse anses for opfyldt.

g) Ekspertkomitéen har tilkendegivet, at denne forpligtelse anses for delvis opfyldt.

Angiv venligst, hvilke foranstaltninger, der er taget for systematisk at sikre undervisning i tysk historie og kultur (Ekspertkomitéens spørgsmål punkt 65).

Det grundlæggende udgangspunkt ved udformningen af kommunale læseplaner og udgivelse af lærebøger er, at godkendelse af kommunale læseplaner er et kommunalt myndigheds- og ansvarsområde, og at skolebogsforlagene selv bestemmer, hvad de vil udgive.

Men hensyn til sidstnævnte er der imidlertid en lang dansk tradition for, at danske skolebøger afspejler indholdet i de læseplaner, som fastsættes af Undervisningsministeriet. Det gælder ikke mindst i de senere år, hvor fagenes formål, trinmål og slutmål er blevet bindende i kommunerne. Hertil kommer, at ministeriets læseplaner på nær ganske få steder også tiltrædes som bindende af kommunerne.

Alle folkeskolens fag har i 2009 fået nye fælles mål, efter at der er foretaget en gennemgribende revision af de hidtidige slut- og trinmål, læseplaner og undervisningsvejledninger. Der er blandt andet sket en styrkelse af stofområderne omkring menneskerettigheder, globalisering, mindretal og set i relation til det tyske mindretal hele grænselandsspørgsmålet.

Det er således blevet obligatorisk, at der med udgangspunkt i grænselandet skal arbejdes med emner i relation til kultur, historie og sprog i historieundervisningen, men det vil også være naturligt, at disse emner inddrages i andre af skolens fag.

h) Ekspertkomitéen har tilkendegivet, at denne forpligtelse anses for opfyldt.

ii) Ekspertkomitéen har tilkendegivet, at denne forpligtelse anses for opfyldt.

2. Ekspertkomitéen har tilkendegivet, at denne forpligtelse anses for opfyldt

Artikel 9 – Retsinstanser

Danmark har udpeget følgende bestemmelser til at gælde for tysk som mindretalssprog:

1. Partnerne forpligter sig til, i henseende til de retskredse, hvor antallet af indbyggere, der bruger de regionale sprog eller mindretalssprogene, berettiger til nedennævnte foranstaltninger, under hensyntagen til hvert af disse sprogs situation og under forudsætning af, at brugen af de i nærværende stykke omtalte faciliteter ikke af dommeren anses for at hindre en passende retspleje:

b) i borgerlige sager:

iii) at tillade, at dokumenter og bevismateriale kan fremlægges på de regionale sprog eller mindretalssprogene, om nødvendigt ved hjælp af tolke og oversættelser;

c) i sager om forvaltningsspørgsmål, der behandles ved domstole:

iii) at tillade, at dokumenter og bevismateriale kan fremlægges på de regionale sprog eller mindretalssprogene, om nødvendigt ved hjælp af tolke og oversættelser;

2. Parterne forpligter sig til:

a) ikke at anfægte gyldigheden af juridiske dokumenter, der er udfærdiget i staten, alene på grund af at de foreligger på et regionalt sprog eller mindretalssprog; eller

b) ikke at anfægte gyldigheden, sagens parter imellem, af juridiske dokumenter, der er udfærdiget i landet, alene på grund af at de foreligger på et regionalt sprog eller mindretalssprog, samt at foreskrive, at dokumenterne kan påberåbes over for tredjemand, som ikke bruger disse sprog, under forudsætning af, at de gøres bekendt med dokumenternes indhold af den eller de personer, der påberåber sig dem; eller

c) ikke at anfægte gyldigheden, sagens parter imellem, af juridiske dokumenter, der er udfærdiget i landet, alene på grund af at de foreligger på et regionalt sprog eller mindretalssprog.

Følgende skal bemærkes vedrørende Danmarks opfyldelse af de enkelte bestemmelser i artikel 9

Ekspertkomitéen fandt forpligtelserne efter ovennævnte bestemmelser formelt opfyldt, men fandt at dialogen med de retlige myndigheder bør følges op med henblik på at opfordre dem til at træffe praktiske eller organisatoriske foranstaltninger, der kan forbedre gennemførelsen af forpligtelserne i praksis.

Meget få dokumenter forelægges for domstolene på tysk. Ifølge dommeren i Aabenraa skyldes dette delvis manglen på tyskkundskaber blandt de ansatte i retten og delvis fraværet af anmodninger. Har Danmark taget specielle skridt for at imødegå manglen på tyskkundskaber blandt de ansatte i retten? (Ekspertkomitéens spørgsmål punkt 69).

Beskriv venligst de praktiske eller organisatoriske foranstaltninger, der er taget for at forbedre følgende forpligtelser (Ekspertkomitéens spørgsmål punkt 71).

- Artikel 9.1.b iii

- Artikel 9.1.c iii

- Artikel 9.2.a/b/c

Præsidenten for Retten i Sønderborg har oplyst, at retten har valgt den fremgangsmåde, at der som hovedregel sker oversættelse af processkrifter og dokumenter, der fremlægges på tysk i civile sager (det vil sige i borgerlige sager og i sager om forvaltningsspørgsmål, der behandles ved domstolene), men at dette sker uden omkostning for parter tilhørende det tyske mindretal. Retspræsidenten har om baggrunden herfor oplyst, at det ikke er alle medarbejdere ved retten, der behersker tysk på et så højt niveau, at oversættelse generelt kan undlades.

Endvidere kan det oplyses, at retsplejelovens § 149, stk. 2, fortsat er gældende, og at der i øvrigt er et begrænset behov for, at dommere og andre ansatte ved domstolene behersker tysk.

Artikel 10 – Forvaltningsmyndigheder og offentlige serviceydelser

Danmark har udpeget følgende bestemmelser til at gælde for tysk som mindretalssprog:

1. Inden for de af statens forvaltningsdistrikter, hvor antallet af indbyggere, der bruger regionale sprog eller mindretalssprog, berettiger til nedennævnte foranstaltninger, og under hensyntagen til hvert sprogs situation, forpligter parterne sig til, i det omfang dette med rimelighed kan lade sig gøre:

a) ved at sikre, at brugere af regionale sprog eller mindretalssprog med gyldig virkning kan fremlægge et dokument på disse sprog;

4. Med henblik på at gennemføre de bestemmelser i stykke 1, 2 og 3, som parterne har godkendt, forpligter parterne sig til at træffe en eller flere af følgende foranstaltninger:

c) i videst muligt omfang imødekomme af ønsker fra medarbejdere i den offentlige forvaltning med kendskab til et regionalt sprog eller mindretalssprog om at blive ansat i det område, hvor det pågældende sprog bruges.

5. Partnerne forpligter sig til at give tilladelse til at bruge eller antage efternavne på de regionale sprog eller mindretalssprogene på begæring af de pågældende personer.

Følgende skal bemærkes vedrørende Danmarks opfyldelse af de enkelte bestemmelser i artikel 10

Ekspertkomitéen har tilkendegivet, at den anser forpligtelserne for opfyldt.

Der henvises til det under artikel 7 anførte vedrørende Statsforvaltningen Syddanmark.

Artikel 11 – Medier

Danmark har udpeget følgende bestemmelser på medieområdet til at gælde for tysk som mindretalssprog:

1. Over for brugerne af regionale sprog eller mindretalssprog inden for de områder, hvor disse sprog tales, under hensyntagen til hvert sprogs situation, i det omfang de offentlige myndigheder direkte eller indirekte har kompetence, har beføjelse eller spiller en rolle i denne henseende, forpligter parterne sig til, idet de respekterer princippet om mediernes uafhængighed og autonomi:

b i) at fremme og/eller lette etableringen af mindst én radiostation på de regionale sprog eller mindretalssprogene;

- b ii) at fremme og/eller lette regelmæssig udsendelse af radioprogrammer på de regionale sprog eller mindretalssprogene;
- c i) at fremme og/eller lette etableringen af mindst én fjernsynskanal på de regionale sprog eller mindretalssprogene
- c ii) at fremme og/eller lette regelmæssig udsendelse af fjernsynsprogrammer på de regionale sprog eller mindretalssprogene
- d) at fremme og/eller lette fremstillingen og distributionen af lydproduktioner og audiovisuelle produktioner på de regionale sprog eller mindretalssprogene;
- e i) at fremme og/eller lette etableringen og/eller opretholdelsen af mindst én avis på de regionale sprog eller mindretalssprogene;
- f ii) at anvende de gældende økonomiske støtteforanstaltninger til også at gælde for audiovisuelle produktioner på det regionale sprog eller mindretalssproget;
- g) at støtte uddannelse af journalister og andre medarbejdere til medier, der bruger regionale sprog eller mindretalssprog.

2. Parterne forpligter sig til at garantere friheden til at modtage radio- og fjernsynsudsendelser direkte fra nabolande på et sprog, der bruges i en form, som er identisk med eller ligner et regionalt sprog eller mindretalssprog, og til ikke at modsætte sig genudsendelse af radio- og fjernsynsudsendelser fra nabolande på et sådant sprog. Endvidere forpligter de sig til at sikre, at der ikke påføres nogen begrænsninger i ytringsfriheden og den frie udbredelse af information i den skrevne presse på et sprog, der bruges i en form, som er identisk med eller ligner et regionalt sprog eller mindretalssprog. Da udøvelsen af ovennævnte frihedsrettigheder medfører pligter og ansvar, kan den underkastes sådanne formaliteter, betingelser, restriktioner eller straffebestemmelser, som er foreskrevet ved lov og er nødvendige i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, territorial integritet eller offentlig tryghed, for at forebygge uorden eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden, for at beskytte andres gode navn og rygte eller rettigheder, for at forhindre udspreddelse af fortrolige oplysninger, eller for at sikre domsmagtens autoritet og upartiskhed.

Følgende skal bemærkes vedrørende Danmarks opfyldelse af de enkelte bestemmelser i artikel 11

Stykke 1)

b.i og b.ii. Ekspertkomitéen har anført, at i og ii er alternative muligheder. Ekspertkomitéen konstaterer, at der fortsat ikke er nogen tysksproget radiostation i Danmark. Ekspertkomitéen fastholder derfor at forpligtelsen efter disse bestemmelser ikke er opfyldt. Ekspertkomitéen opfordrer de danske myndigheder til i tæt samarbejde med de tysktalende at tage skridt til fuld implementering af denne forpligtelse og træffe foreløbige foranstaltninger til at øge omfanget af transmitteret radio.

Ekspertkomitéen konstaterer, at der med støtte fra Kulturministeriet er startet et radioprojekt, som - uanset at Ekspertkomitéen anser det for begrænset – anses af de tysktalende for en god start. Ekspertkomitéen opfordrer de danske myndigheder til at fastholde og øge støtten til radioudsendelser på tysk.

c.i og c.ii) Ekspertkomitéen anser ikke disse bestemmelser for opfyldt og opfordrer de danske myndigheder til at tage skridt til gennemførelsen af denne forpligtelse i tæt samarbejde med de tysktalende.

Beskriv venligst de foranstaltninger, der er taget for at øge antallet af radioudsendelser på tysk i tæt samarbejde med de tysktalende (Ekspertkomitéens spørgsmål punkt 83).

Angiv venligst, om de danske myndigheder har truffet foranstaltninger til at opmuntre til og/eller lette udsendelsen af fjernsynsprogrammer på tysk (Ekspertkomitéens spørgsmål punkt 87).

Regeringen har siden 2005 ydet et tilskud på 250.000 kr. om året til det tyske mindretals avis Der Nordschleswiger til produktion og køb af sendetid til udsendelse af tysksprogede nyheder i den sønderjyske lokalradio Radio Mojn. Støtten blev oprindeligt givet som en forsøgsordning i 3 år. Siden 2008 er støtten opført på det årlige kulturelle tipsaktstykke.

Formålet med tilskuddet er at gøre det tyske mindretal i stand til at producere og få udsendt nyhedsudsendelser på tysk i Sønderjylland. Efter det oplyste af det tyske mindretal er ordningen en succes.

Det skal bemærkes, at det tyske mindretal efter loven om radio- og fjernsynsvirksomhed har mulighed for at få tilladelse til at drive egne lokale radio- og tv-stationer. Det tyske mindretal har over for Kulturministeriet tilkendegivet, at de ikke ønsker at få en egen radiostation, men er godt tilfredse med at få støtte til at sende nyhedsudsendelser på en dansk lokalradio.

Med henvisning til mediernes uafhængighed har man fra dansk side afvist at pålægge DR at sende radioudsendelser på tysk.

Man har ligeledes afvist at pålægge den regionale TV 2-virksomhed, TV Syd, at sende programmer på tysk. Det skal imidlertid pointeres, at der sidder en repræsentant for det tyske mindretal i TV Syds repræsentantskab, og at TV Syd som en naturlig del af dækningen af sit område behandler det tyske mindretals begivenheder.

d) Ekspertkomitéen anser ikke denne bestemmelse for opfyldt og bemærker, at bestemmelsen ikke kan anses for opfyldt ved at henvise til generelle aktivitetsfremmende foranstaltninger. Ekspertkomitéen finder, at bestemmelsen nødvendiggør proaktive foranstaltninger fra myndighedernes side, som for eksempel teknisk bistand eller direkte eller indirekte økonomisk støtte.

f ii) Ekspertkomitéen finder ikke alene ved en henvisning til støtteordningen i den danske filmlov at have fået belæg for, at de eksisterende ordninger til økonomisk støtte er udformet således, at programmer på tysk i praksis kunne kvalificere sig til støtte. Endvidere har der ifølge Filminstitutet ikke været afsat særlige midler til støtte for det tyske mindretal. De tysktalende oplyste også Ekspertkomitéen om, at de eksisterende ordninger for økonomisk støtte ikke var blevet anvendt til audiovisuelle produktioner på tysk. Ekspertkomitéen anser derfor alene denne bestemmelse for formelt opfyldt.

Har de danske myndigheder truffet proaktive foranstaltninger for at fremme og/eller lette fremstillingen og distributionen af lydproduktioner og audiovisuelle produktioner på tysk (Ekspertkomitéens spørgsmål punkt 91).

Angiv venligst, om eksisterende muligheder for økonomisk støtte har fundet anvendelse på audiovisuelle produktioner på tysk (Ekspertkomitéens spørgsmål punkt 93).

Det tyske mindretal har mulighed for at ansøge om støtte efter den danske filmlov. Lovens støttemuligheder omfatter bl.a. udvikling, produktion og distribution af spillefilm, dokumentarfilm med videre. Støtten ydes af Det Danske Filminstitut efter konkret vurdering af ansøgninger. I vurderingen indgår elementer som alsidighed, kvalitet, publikumsappel med videre.

Der er således ikke afsat særlige midler kun til støtte for det tyske mindretal i forbindelse med film eller audio eller audiovisuelle produkter.

g) Ekspertkomitéen anser denne bestemmelse for opfyldt for så vidt angår journalister.

Stykke 2)

Ekspertkomitéen anser forpligtigelsen for opfyldt, men henleder de danske myndigheders opmærksomhed på, at denne forpligtigelse måske kræver en aktiv indsats fra myndighederne i fremtiden.

Ekspertkomitéen er af de tysktalende blevet gjort opmærksom på, at det er blevet vanskeligere og vanskeligere at modtage udsendelser sendt fra Tyskland i Sønderjylland på grund af digitaliseringen. Har de danske myndigheder overvejet at tage initiativer i denne forbindelse? (Ekspertkomitéens spørgsmål punkt 98).

Med hensyn til spørgsmålet om modtagelsen af tysk tv i Sønderjylland kan det oplyses, at det i forbindelse med udbuddet i efteråret 2007 af sendemuligheder til den kommercielle gatekeeper i forbindelse med overgangen fra analogt til digitalt tv blev stillet som betingelse, at gatekeeperen skal udbyde en nabolandskanal. Boxer, som vandt udbuddet, tilbyder således i dag en tysk tv-kanal.

Artikel 12 Kulturaktiviteter- og faciliteter

Danmark har udpeget følgende bestemmelser på kulturområdet til at gælde for tysk som mindretals-sprog:

1. Med hensyn til kulturaktiviteter og faciliteter - hovedsageligt biblioteker, videoteker, kulturcentre, museer, arkiver, akademier, teatre og biografer, samt litterære arbejder og filmproduktion, folkelige former for kulturudtryk, festivaler og kulturindustrier, herunder blandt andet brugen af ny teknologi - forpligter parterne sig til inden for de områder, hvor disse sprog bruges, og i det omfang de offentlige myndigheder har kompetence, har beføjelse eller spiller en rolle på dette område:

a) at fremme udtryksformer og initiativer, der er særegne for regionale sprog eller mindretalssprog, og fremme forskellige måder for adgang til de på disse sprog skabte værker;

b) at fremme forskellige måder for adgang på andre sprog til værker, som er skabt på regionale sprog eller mindretalssprog, ved at støtte og udvikle aktiviteter inden for oversættelse, dubbing, eftersynkronisering og tekstning;

d) at sikre, at de organer, som er ansvarlige for at organisere eller støtte forskellige former for kultur-aktiviteter, tager passende hensyn til, at kendskabet til og brugen af regionale sprog eller mindretalssprog og kulturer skal indarbejdes i de projekter, som de sætter i gang eller støtter;

e) at fremme foranstaltninger til at sikre, at de organer, som er ansvarlige for at organisere eller støtte kulturaktiviteter, råder over medarbejdere, som fuldt ud behersker det pågældende regionale sprog eller mindretalssprog samt det eller de sprog, der bruges af resten af befolkningen;

f) at tilskynde repræsentanter for brugerne af et bestemt regionalt sprog eller mindretalssprog til at deltage direkte i tilvejebringelsen af faciliteter og planlægningen af kulturaktiviteter;

g) at fremme og/eller lette oprettelsen af et eller flere organer med ansvar for at indsamle, opbevare kopier af og fremvise eller offentliggøre værker, som er skabt på regionale sprog eller mindretals-sprog;

2) Med hensyn til andre områder end de områder, hvor de regionale sprog eller mindretalssprogene traditionelt bruges, forpligter parterne sig til, såfremt antallet af brugere af et regionalt sprog eller mindretalssprog berettiger dertil, at tillade, fremme og/eller tilvejebringe passende kulturaktiviteter og -faciliteter i overensstemmelse med stk. 1.

3) Parterne forpligter sig til, når de fører deres kulturpolitik i udlandet, at træffe passende foranstaltninger i henseende til regionale sprog eller mindretalssprog og de kulturer, de afspejler.

Følgende skal bemærkes vedrørende Danmarks opfyldelse af de enkelte bestemmelser i artikel 12

Stykke 1

a) Ekspertkomitéen anser denne forpligtigelse for opfyldt.

b) Ekspertkomitéen har ikke kommenteret denne forpligtigelse.

d, e og f) Ekspertkomitéen anser disse forpligtigelser for delvis opfyldt for indeværende. Ekspertkomitéen har anført, at de oplysninger, der er fremlagt i Danmarks anden rapport især henviser til den direkte økonomiske støtte fra de centrale og lokale myndigheder til tyske kulturelle organisationer i Sønderjylland, men ikke til de tysktalendes deltagelse i kulturelle aktiviteter i Sønderjylland mere generelt. I henhold til de tysktalende er det tyske mindretal ikke tilstrækkeligt repræsenteret i instanser, som organiserer kulturelle aktiviteter. Selvom de organiserer deres egne aktiviteter, er de sjældent involveret i bredere kulturelle begivenheder.

g) Ekspertkomitéen har tilkendegivet at denne bestemmelse anses for opfyldt.

Stykke 2)

Ekspertkomitéen har tilkendegivet at denne bestemmelse anses for opfyldt.

Stykke 3)

Ekspertkomitéen har oplyst, at den ser frem til yderligere oplysninger om de danske myndigheders inddragelse af de tysktalende sønderjydere sprog og kultur i forbindelse med kulturpolitik i udlandet.

I henhold til de tysktalende er det tyske mindretal ikke tilstrækkeligt repræsenteret i instanser, som organiserer kulturelle aktiviteter, specielt bredere kulturelle begivenheder. Beskriv venligst eventuelle konkrete eksempler på tysktalendes deltagelse i kulturelle aktiviteter i Sønderjylland generelt (Ekspertkomitéens spørgsmål punkt 101).

Der ønskes yderligere oplysninger om de danske myndigheders inddragelse af de tysktalende sønderjydere sprog og kultur i forbindelse med kulturpolitik i udlandet (Ekspertkomitéens spørgsmål punkt 104).

Indledningsvist kan det oplyses, at i henhold til § 17, stk. 1 i Lov om biblioteksvirksomhed ydes tilskud til det tyske mindretals biblioteksvæsen. Tilskuddet ydes på grundlag af København-Bonn-aftalen fra 1955 vedrørende sikring af mindretallets rettigheder på begge sider af den dansk-tyske grænse. Tilskuddet udgjorde 3,7 mio. danske kroner i 2009.

Det tyske mindretals biblioteksvæsenet består af et centralbibliotek i Aabenraa *Deutsche Büchereizentrale und Zentralbücherei Apenrade* og 4 filialer henholdsvis i

Tinglev, Sønderborg, Haderslev og Tønder, 2 bogbusser samt 15 skolebiblioteker, der ligeledes bliver serviceret af centralbiblioteket.

Centralbiblioteket har en beholdning på ca. 230.000 materialeenheder, ca. 8.000 aktive lånere og udlåner ca. 350.000 enheder om året. Biblioteksvæsenet leverer poster til Danbib/bibliotek.dk og er dermed en aktiv deltager i det almindelige lånesamarbejde i Danmark.

For perioden 2008-2011 er der indgået en kulturaftale mellem Kulturministeriet og Kulturregion Sønderjylland (www.kulturfokus.dk). Kulturregionen består af de sønderjyske kommuner Haderslev, Sønderborg, Tønder og Aabenraa. Formålet med aftalen er bl.a. at fastholde og videreudvikle den sønderjyske kultur i grænseområdet og skabe gensidig forståelse mellem mindretallene på tværs af den dansk-tyske grænse. Ansøgninger, breve med videre kan valgfrit indsendes på tysk eller dansk til kulturregionen ligesom der til møder kan tales begge sprog. I aftalen hedder det bl.a.:

"Kulturregionen støtter op omkring det tyske mindretals aktive kulturliv, som i de senere år har udviklet et berigende samarbejde og skabt netværk mellem den og det danske kulturliv. Ligeledes støttes op omkring det danske mindretal syd for grænsen, idet de som partner, på lige fod med det tyske mindretal, inddrages i mange grænseoverskridende dansk-tyske projekter. Kulturregion Sønderjylland integrerer mindretallene og deres ressourcer og kompetencer i de strategier og projekter, hvor mindretallene selv ønsker det."

Som noget unikt ønsker Kulturregion Sønderjylland at videreudvikle det dansk-tyske samarbejde med de nordtyske områder Kreis Schleswig-Flensburg, Stadt Flensburg og Kreis Nordfriesland, og derved arbejde hen mod en Kulturregion Sønderjylland-Slesvig.

Det tyske mindretal er repræsenteret i den politiske styregruppe for kulturregionen, der træffer de overordnede beslutninger om iværksættelse af kulturelle projekter indenfor kulturregionen. Bl.a. har kulturregionen iværksat en dansk-tysk børneteaterfestival og en tilbagevendende Orgelfestival Sønderjylland/Schleswig samt etableret et dansk-tysk messingblæserakademi.

Udover samarbejdet i kulturregionen er der også et veletableret kultursamarbejde i Euroregion Sønderjylland-Schleswig (www.region.dk/www.region.de), hvor de sønderjyske kommuner arbejder sammen med det nordtyske område. Alle mødeindkaldelser, referater, information etc. udsendes på både dansk og tysk. I de fælles dansk-tyske politiske udvalg har det tyske mindretal i Danmark også repræsentanter. Det dansk - tyske udvalg for sprog og interkulturel forståelse har i oktober 2010 afholdt et seminar "Sprog i børnehøjde", om hvordan man får børn og unge motiveret til at lære nabosproget. Det tyske mindretal var med i styregruppen for seminaret.

Af øvrige eksempler fra det sønderjyske område kan nævnes, at Museum Sønderjylland via det EU støttede Interreg 4A er Leadpartner på projektet "Mindretals liv - når historien bliver konkret" et samarbejde mellem mindretallets

museer, Sønderborg Slot med flere. Der kan findes yderligere oplysninger på hjemmesiden: <http://www.interreg4a.dk/wm281685>.

Artikel 13 – Det økonomiske og sociale område

Danmark har udpeget følgende bestemmelser på det økonomiske og sociale område til at finde anvendelse for tysk som mindretalssprog:

1. Med hensyn til det økonomiske og sociale område forpligter parterne sig til i hele landet:

a) at fjerne eventuelle bestemmelser fra deres lovgivning, som uretmæssigt forbyder eller begrænser brugen af regionale sprog eller mindretalssprog i dokumenter, der er relateret til økonomiske eller sociale anliggender, særlig ansættelseskontrakter, og i tekniske dokumenter som for eksempel brugervejledninger til produkter eller installationer;

c) at bekæmpe enhver praksis, der har til hensigt at begrænse brugen af regionale sprog eller mindretalssprog i forbindelse med økonomiske eller sociale anliggender;

d) at lette og/eller fremme brugen af regionale sprog eller mindretalssprog med andre midler end de ovenfor anførte.

2. Med hensyn til økonomiske og sociale anliggender forpligter parterne sig til, i det omfang de offentlige myndigheder har kompetence, inden for det område, hvor de regionale sprog eller mindretalssprogene bruges, og for så vidt dette med rimelighed kan lade sig gøre:

c) at sikre, at sundheds- og socialinstitutioner som for eksempel sygehuse, plejehjem og herberger giver mulighed for på deres eget sprog at modtage og behandle personer, der bruger et regionalt sprog eller mindretalssprog, som har brug for pasning og pleje på grund af sygdom, alder eller andet;

Følgende skal bemærkes vedrørende Danmarks opfyldelse af de enkelte bestemmelser i artikel 13

Stykke 1

a og d) Ekspertkomitéen har tilkendegivet, at disse bestemmelser anses for opfyldt.

c) Ekspertkomitéen har tilkendegivet, at disse bestemmelser anses for opfyldt for indeværende.

Stykke 2

c) Ekspertkomitéen har tilkendegivet, at denne bestemmelse anses for delvis opfyldt.

Ekspertkomitéen har anført, at denne forpligtigelse forudsætter, at myndighederne sikrer brugen af tysk og finder, at der er behov for en mere systematisk tilgang til dette på kommunalt og regionalt niveau. Ekspertkomitéen henviser til den politik, som er indført i Statsamtet Sønderjylland (nu Statsforvaltningen Syddanmark). Ekspertkomitéen opfordrer myndighederne til at styrke bestræbelserne på at sikre, at tysk kan bruges i institutioner i den sociale sektor, især når det gælder ældreomsorg.

Er der truffet foranstaltninger til systematisk at sikre, at tysk kan anvendes i faciliteter i den sociale sektor, specielt på hospitaler? (Ekspertkomitéens spørgsmål punkt 110).

Har de danske myndigheder afklaret med hospitalerne, om det er muligt for tysktalende læger at bruge tysk ved behandling af patienter? (Ekspertkomitéens spørgsmål punkt 110).

Som oplyst i forbindelse med Danmarks første og anden afrapportering modtager og behandlinger sygehusene i Region Syddanmark efter omstændighederne medlemmer af det tyske mindretal på tysk. Herudover kan det oplyses, at patientvejlederne i regionen kan betjene patienterne på tysk, hvis det efterspørges.

Hospitalerne i Sønderjylland oplever ikke uløselige, sproglige vanskeligheder i forbindelse med behandling af medlemmerne af det tyske mindretal.

En række informationer vedrørende sygehusene i Sønderjylland er allerede tilgængelige på tysk på internettet. Fra 1. oktober 2009 og frem er det ligeledes muligt at finde information og kontaktdata vedrørende akuthjælp på tysk.

Og på lidt længere sigt planlægger regionen at udvide med mere information om tilbuddene på de sønderjyske sygehuse, herunder afdelingsoversigter, kontaktinformation til tysktalende patienter og oversigter over de mest gængse undersøgelser og behandlinger.

På det psykiatriske område kan det oplyses, at såvel patienter som pårørende kan bruge tysk som sprog i henvendelsen og behandlingen. Fordi mindretallet eller andre tysktalende bliver betjent på tysk, har regionen ikke oplevet et egentligt behov for at forbedre disse muligheder.

Region Syddanmark vil dog overveje, om der skal ske en formalisering af mindretallets rettigheder til at anvende tysk i mødet med psykiatrien i Region Syddanmark.

Har Danmark udviklet en mere systematisk politik for at sikre anvendelsen af tysk i institutioner i den sociale sektor, specielt i forbindelse med ældreomsorg? (Ekspertkomitéens spørgsmål punkt 112).

Medlemmerne af det tyske mindretal taler ifølge mindretallet selv flydende dansk.

Haderslev Kommune, Sønderborg Kommune, Tønder Kommune og Aabenraa Kommune har alle oplyst, at der stilles tysksproget hjælp til rådighed i det omfang, det er nødvendigt.

Sønderborg Kommune har for så vidt angår ældreplejesektoren oplyst, at der blandt kommunens ansatte i ældresektoren er et sådant antal tysktalende, at kommunen i de tilfælde hvor behovet måtte opstå, kan anvende tysktalende personale.

Aabenraa Kommune har oplyst, at der i kommunen er nogle få beboere på plejecentre og i hjemmeplejen, som foretrækker at tale tysk. Da der generelt er mange ansatte i Aabenraa Kommune, som taler tysk, er det ikke et problem for Aabenraa Kommune at servicere disse borgere på tysk.

Både Aabenraa og Sønderborg Kommune har således vurderet, at der ikke er behov for særlige foranstaltninger på området.

Regeringen er endvidere ikke bekendt med, at der har været rejst konkrete problemstillinger på området.

Artikel 14 – Udveksling over landegrænser

Danmark har udpeget følgende bestemmelser vedrørende udveksling over landegrænser i sprogpagtens artikel 14 til at finde anvendelse for tysk som mindretalssprog:

Parterne forpligter sig til:

a) at anvende eksisterende bilaterale og multilaterale overenskomster, som forbinder dem med de stater, hvor samme sprog bruges i identisk eller lignende form, eller, om nødvendigt, at søge at indgå sådanne overenskomster på en måde, som fremmer kontakter mellem brugere af samme sprog i de pågældende stater inden for områderne kultur, uddannelse, information, erhvervsuddannelse og livslang uddannelse;

b) af hensyn til regionale sprog eller mindretalssprog at lette og/eller fremme samarbejde over landegrænser, navnlig mellem regionale eller lokale myndigheder, inden for hvis område samme sprog bruges i identisk eller lignende form.

Følgende skal bemærkes vedrørende Danmarks opfyldelse af de enkelte bestemmelser i artikel 14

a) Ekspertkomitéen har tilkendegivet, at denne forpligtelse anses for opfyldt.

b) Ekspertkomitéen har tilkendegivet, at denne forpligtelse anses for opfyldt

Der kan vedrørende spørgsmålet om udveksling over landegrænser oplyses, at der i "Tillæg til regional partnerskabsaftale om vækst og erhvervsudvikling mellem regeringen og Vækstforum for Region Syddanmark" blandt andet fremgår følgende:

Det grænseoverskridende samarbejde

Det grænseoverskridende samarbejde er styrket finansielt i perioden 2007-2013. Fra 2007-2013 har EU via strukturfondene stillet ca. 104 mio. kr. årligt til rådighed til grænseoverskridende og tværnationale samarbejder, hvilket er en betydelig forøgelse i forhold til perioden 2000-2006. De regionale vækstfora indgår i de tværnationale styringskomiteer og indstiller om eventuel medfinansiering af de regionale udviklingsmidler.

Parterne er enige om, at der fortsat skal være et stærkt samarbejde i forhold til naboregioner.

Region Syddanmark og Schleswig-Holstein indgik i juni 2007 en dansk-tysk partnerskabsaftale for at udvikle området fra grænse- til vækstregion. I forlængelse heraf udarbejder Region Syddanmark sammen med delstatsregeringen og Region Sønderjylland-Schleswig en ny strategi for grænseoverskridende samarbejde for at udvikle fælles styrkepositioner og fjerne barrierer.

Regeringen vil fortsat bidrage til at synliggøre og udfolde grænseregionens visioner i de løbende drøftelser med den tyske regering og delstatsregering, og regeringen står fortsat til rådighed for at drøfte de løbende muligheder, der er i de enkelte grænseoverskridende samarbejder.

Databank

Parterne er desuden enige om at afdække mulighederne for at samarbejde om at sikre et bedre datagrundlag for den fælles udvikling i Syddanmark og Schleswig-Holstein.

Regeringen vil lægge vægt på, at udviklingen af grænseoverskridende data, hvor det er relevant, sker i samarbejde mellem Region Sjælland og Region Syddanmark og relevante tyske myndigheder.

Information til grænsependlere

Parterne er enige om, at der kan tilvejebringes relevant information til udlændinge, der søger arbejde i Danmark, herunder pendlere i den dansk-tyske grænseregion.

Regeringen har taget en række initiativer i den forbindelse. Med regeringens jobplan fra februar 2008 er der i efteråret 2008 oprettet tre Workindenmark-centre, der skal servicere virksomheder i Danmark og udenlandske arbejdssøgende. Heraf er det ene, Workindenmark South, placeret i Odense og dækker bl.a. det sønderjyske område.

Med lanceringen af portalen www.workindenmark.dk i efteråret 2008 er der skabt – *én indgang* – hvor alle typer af danske virksomheder og udenlandske arbejdssøgende, herunder tyske arbejdssøgende, kan få alle relevante informationer i forbindelse med at arbejde og bo i Danmark, herunder skatteforhold med videre. Hjemmesiden er siden opstarten udvidet med en tysk version.

Derudover foregår der en udstrakt servicering af udenlandske arbejdssøgende – og især tyske arbejdstagere – via Eures Crossborder-samarbejdet, Sønderjylland-Schleswig, og i jobcentre i Sønderjylland, særligt jobcentre i Aabenraa, Tønder og Sønderborg. Cross-border samarbejdet har sin egen hjemmeside, www.eures-kompas.eu, som bl.a. informerer og rådgiver arbejdstagere og arbejdsgivere i Sønderjylland-Schleswig om jobmuligheder, søgning efter arbejdskraft og arbejds- og levevilkår med videre på tværs af den dansk-tyske grænse.

Såfremt vækstforum ønsker at etablere en regional portal for grænsependlere, vil regeringen bidrage med relevant statslig information. For eksempel kan CIRIUS levere baggrundsviden om tyske uddannelseskvalifikationer og CIRIUS' vurderingsstandard for tyske uddannelser.

I takt med, at Region Syddanmark, delstaten Schleswig-Holstein og Region Sønderjylland-Schleswig konkretiserer den nye strategi og identificerer barrierer for vækst og samliv over grænsen, vil vækstforum tage initiativ til en dialog med staten for at afklare, hvordan disse barrierer kan nedbrydes og hvordan der kan informeres om løsninger på en dansk-tysk portal for grænsependlere og virksomheder. Dette gælder specifikt spørgsmål om skatteligning, sygesikring og pension samt anerkendelse af uddannelser.

Mobilitet i grænseregionen

Parterne har noteret sig aftale om "En grøn transportpolitik", som er indgået af regeringen, S, DF, R, SF og LA. Transportaftalen indbefatter en række projekter i Region Syddanmark, og parterne vil inden for rammerne af aftalen finde en model for at drøfte muligheden for at udbygge samarbejdet over grænsen. Følgende initiativer skal overvejes:

- at banestrækningen mellem Vojens og Vamdrup udbygges til dobbeltspor, idet perspektivet er, at hele strækningen mellem Lunderskov og Padborg på sigt bliver fuldt udbygget til dobbeltspor.

Bilagsfortegnelse:

Der henvises til de bilag, som var vedlagt Danmarks første og anden rapport. Som supplement vedlægges følgende:

1. Lovbekendtgørelse nr. 941 af 1. oktober 2009 om social service (med senere ændringer)
2. Lovbekendtgørelse nr. 1203 af 10. december 2009 om retssikkerhed og administration på det sociale område (med senere ændringer)
3. Lovbekendtgørelse nr. 705 af 3. juli 2009 om friskoler og private grundskoler m.v. (med senere ændringer)
4. Lov nr. 387 af 27. maj 2008 om ligebehandlingsnævnet
5. Lovbekendtgørelse nr. 1349 af 16. december 2008 om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v.
6. Bekendtgørelse nr. 207 af 8. marts 2007 om regioners samarbejde med tilgrænsende landes myndigheder og organisationer
7. Bekendtgørelse nr. 881 af 17. september 2009 om lokalradiovirksomhed
8. Bekendtgørelse nr. 1082 af 20. november 2009 om pasningsgaranti, kommunernes tilskud til brug for dag-, fritids- og klubtilbud, forældrenes egenbetaling og indhentelse af børneattester (med senere ændringer)
9. Brev af 9. juni 2006 til sammenlægningsudvalgene i de Sønderjyske kommuner
10. Brev af 25. november 2009 til kommunerne i Sønderjylland og Region Syddanmark
11. Brev af 25. november 2009 til det tyske mindretal